

Iritsi dira, eta geratzeko asmoz...

TELESAIL ELKARRERAGILEAK

Ikus-entzunezko produktuen arteko lehia geroz eta bortitzagoa izanik, oso konplikatu bilakatzen ari da azken urteotan zinema, telebista edo Interneteko edukiekin jendea harrapatu, harritu eta fidelizatzea. Formatu eta plataforma berriek leihoak ireki dituztenetik, ordea, telebista eta telesailak kontsumitzeko modua eta arauak aldatu dira. Formatu berriak sartu dira pixkanaka gure etxeetan eta, horien artean, azken hilabeteetan geroz eta indar handiagoa hartzen ari den bat. Gu geu fikzioaren protagonista zuzen bilakatzen gaituzten “telesail elkarreragileak”.

Gaizka Izagirre

@Gaizka_Izagirre

Idea hau, formatuaren barruan berri-tzailea izan arren, *Gamebook* moduan ezagutzen ditugun liburuetan ikusi genuen lehen aldiz, “aukeratu zure abentura” ezagunetan adibidez. Irakurleak, eleberriaren barruan zeuden tramen arteko aukeraketa egin zezakeen, harturiko erabakiaren arabera amaiera batera edo bestera iritsiz. Pantaila txikian, izen ofizialik ezean, telesail interaktibo edo elkarreragile bezala eza-gutzen dira. Paperezko istorio horiekin alderatuz, diferentzia nagusia da liburuetan trama guztiak aldeztu aurretik idatzita daudela, mugiezinak dira nolabait. Serieetan ordea, audientziaren parte-hartze, arrakasta eta erantzunaren arabera aldatzen joan daitekeen zerbait izaten da. Honek, telebistaren arau klasikoan aldaketa erradikala dakar. Lehen, igorlearen eskutik, hartzaileak norabide bakarrean eta era itxian jasotzen zuten mezu bat (telesaila) izaten zen; orain, erreminta berri honek

ahalbidetzen du gustu eta lehentasunen arabera, erabiltzaileak bere ibilbidea diseinatu dezakeen joan-etorriko bide bat.

Ekoizpen berri hauekin batera eskutik doazen ezinbesteko tresnak Internet eta sare sozialak izanik, *target* konkretu bati egokitzen jakitea ere ezinbestekoa bilakatu da. Adin guztietarako moldatzen den formatua izan arren, nerabeen artean ari da izaten arrakasta handiena. Horren adibide nabarmena Norvegiar sekulako zalaparta sortu duen *Skam* telesaila. 2015 urtean NRK telebista publikoak mugarrira ezarri zuen ekoizpen honen. Zein izaten ari da nerabeei zuzenduriko ekoizpen honen arrakastaren funtsa? Lehenik, telebistaz gain, sareetan ere kontsumitzeko sortua izan dela. Bata bestearen euskarri bilakatu dute. Bata, bestearen laguntzarik gabe, herren geratzen da. Eta bigarren, fikzioak errealtaterara salto egiten duela.

Istorioko pertsonaiek, fikziotik kanpo, audientziarekin elkarreragiten dute; sare sozial propioak dituzte, tramaren barruko bideo eta argazkiak errealtatean txertatzen dituzte. Audientzia gazte hori istorioaren barruan sartzen jakin izan dute, azken finean. Sorturiko zarata hain handia izan da, nazioartean sei *remake* prestatzen ari direla une honetan. Nordikoek *transmedia* narrazioaren olatu hori aprobetxatu nahian, 2017. urtearen amaieran, *Hvor er Thea?* ere estreinatuta zuten.

Herrialde nordikoetatik kanpo ere adibide ugari topatu daiteke. Urtarrilaren 22an HBO telebista kateak, adibidez, bere azken miniseriea estreinatu zuen, eta hemen ere badirudi ez dutela atzean geratzeko intentziorik. Ekoizpenaren izenburua: *Mosaic*. Steven Soderbergh zuzendari ezagunaren lan berria. Doako aplikazio bat deskargatuz, ikusleak tramaren barruko hainbat erabaki hartzeko ahalmena izango du.

‘Skam’ telesail norvegiarra aitzindaira izan da mota honetako ekoizpenen artean.

Interneteko munduak gaur egungo ekoizpenetan duen garrantzia eta indarra *Stranger Things* telesail ezagunaren lehen denboraldian ere antzeman daiteke. Sare sozialetan #JusticeForBarb (justizia Barb izeneko pertsonaiarentzat) traola mundu mailako *Trending Topic* bilakatu ostean, ikusleek pertsonaia honekiko tratu duina eskatu zuten. Sortzaileak, iritzi guzti horiek kontuan hartu, eta saiatu dira pertsonaia horren etorkizunari beste ikuspuntu bat ematen. Twitter sare sozialak behartu du kasu honetan telebista elkarreragilea izatea.

Adibide konkretuez gain, plataforma digitalak ere hasi dira pixkanaka egokitzen. Netflix-ek, adibidez, umeei zuzenduriko lehen serie elkarreragileak sortu zituen iaz, *Buddy Thunderstruck* eta *Puss in Book: Trapped in an Epic Tale*. Etxeko txikiek ikusitako abenturei buruzko iritziak partekatu ditzakete, zer gustatu zaien gehien, gutxien eta

» *Skam* telesailak ezarri du mugarrria Europa iparraldean: telebistaz gain sareetan ere kontsumitzeko sortua izan da eta fikziotik errealitatera eraman dute

» Netflix eta HBO ere hasi dira mota honetako telesailak ekoizten: ikusleek tramaren garapenari buruzko erabakiak hartzea erraztu dute

abar. Ez pentsa, dena den, eduki berezi hauek sortzea erraza denik. Gidoia lantzerako orduan korapilatsua bilakatu baitaiteke lana; eta produkzio aldetik erronka handiagoga planteatu dezake. Dena garestiagoga bihurtzen dela, alegia.

Garaiak aldatzen ari dira, eta nazioarteko belarriek entzuten jakin izan dute “mugimendu” berri hau eragiten ari den zarata. Pentsa noraino heltzen ari den: normalean, pantaila txikiko fikzioan nahiko atzean ibiltzen den Espainiako Estatuan ere, hasi direla gauzak astintzen. *Si fueras tú* izan da *transmedia* narrazioa erabiltzen duen Espainiako lehen telesail interaktiboa. Astero telesailaren ikusleek hautatzen dute bozketaren bitartez saioaren zenbait tramak nola jarraitu behar duten.

Eta hemen aldiz, betiko moduan, beste alde batera begira gaudela dirudi. Noizko Euskal Herrian garai berriei egokitzen diren euskarazko telesailak? ■